

AD 313

ИНСТИТУЦИИ И ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Приета: прот. № 24 от 27.10.2009г., изм. прот. № 11 от 17.09.2011; изм. прот. № 15 от 24.06.2016г.

Лектор: Проф. д-р Тодор Тодоров

АНОТАЦИЯ

Предмет на учебната дисциплина „Институции и вземане на решения в Европейския съюз” е институционната система на Европейския съюз, начинът на вземане на решения и актовете, издавани от институциите на Съюза. Проследява се генезисът и еволюцията на институциите и на нормотворческия процес, изучават се функциите и начините на функциониране на органите на Европейския съюз, специфичните им компетенции и тяхното нормотворчество, в т.ч. законодателния процес на Европейския съюз. Акцентът на програмата е поставен върху правната основа на интеграционния процес. Проследяват се източниците, принципите и особеностите на действие на самостоятелния провпорядък на Европейския съюз, взаимоотношенията между него и провпорядъците на международното и вътрешното право.

ОСНОВНИ ЦЕЛИ

Важен аспект на дейността на публичната администрация е прилагането и съобразяването на тази дейност с решенията на институциите на Европейския съюз, чийто член е Република България. Затова разбирането и познаването на Европейския съюз и на начините на неговото функциониране е важен аспект на обучението на бъдещите служители на публичната администрация. Основна цел на дисциплината са да се дадат на студентите необходимите познания за еволюцията и за сегашното състояние на основите на европейската интеграция след Лисабонския договор – за нейните институции и начините на вземане на решения, включително законодателния процес, да се обясни структурата, политическата и правна същност на Европейския съюз, да се изгради у студентите база от знания за действащата институционна система на Европейския съюз и за основите на правото му. В резултат на изучаването на тази дисциплина студентите трябва да разбират процеса на европейска интеграция, нейното възникване, историческата ѝ логика, нейната политическа и юридическа специфика, съдържание, органна структура, начин на функциониране.

СТАТУТ И СТРУКТУРА

специалност	статут	Кредити	редовно обучение				задочно обучение			
			л	с	у	общ	л	с	у	общ
Публична администрация	Задължителна	3	30			30	20		20	

СЪДЪРЖАНИЕ НА КУРСА

- Тема 1. Предистория на идеите за обединяване на Европа до Втората световна война. Теоретически подходи към обединяването на европейските държави.
- Тема 2. Процесите на Европейско обединяване след края на Втората световна война. Планът "Маршал" и доктрината "Труман". Съветът на Европа и други организации.
- Тема 3. Идеите на Жан Моне и "Планът "Шуман" от 1950г. – съдържание, особености, значение. Създаване на Европейската общност за въглища и стомана. Правна същност и правосубектност на ЕОВС. Учредителният договор за ЕОВС – обща характеристика.
- Тема 4. Създаване на Европейската икономическа общност и на Европейската общност за атомна енергия (Евратом) – цели, предмет, институции. Учредителните договори за ЕИО и на Евратом - обща характеристика, правна същност и правосубектност.
- Тема 5. Довършване, разширяване и задълбочаване на европейската интеграция. Единен европейски акт.
- Тема 6. Необходимост, създаване и правна същност на Европейския съюз. Договорът от Маастрихт – обща характеристика, структура, съдържание, особености.
- Тема 7. Ревизиите от Амстердам и Ница. Европейският конвент 2002-2003 г. Лисабонският договор от 13.12. 2007 г. за изменение и допълнение на ДЕО и ДЕС.
- Тема 8. Основи на Европейския съюз. Договорът за Европейския съюз и Договорът за функциониране на Европейския съюз. Правосубектност на ЕС. Ценности и цели на ЕС. Демократични принципи на ЕС.
- Тема 9. Основни права в ЕС. Харта на основните права на ЕС. Европейска конвенция по правата на човека.
- Тема 10. Европейско гражданство. Понятие, основни права.
- Тема 11. Институции и органи на ЕС. Обща характеристика.
- Тема 12. Европейски парламент – състав и конституиране, структура, правомощия.
- Тема 13. Европейски съвет – състав, правомощия. Председател на Европейския съвет.
- Тема 14. Съвет на Европейския съюз – състав, функции, начини на вземане на решения, председателство. Върховен представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност. КОРЕПЕР.
- Тема 15. Европейска комисия – състав и конституиране, правомощия.
- Тема 16. Сметна палата. ЕСЦБ, ЕЦБ, ЕИБ и ЕБВР.
- Тема 17. Консултативни органи. Помощни комитети и други органи.
- Тема 18. Компетентност на ЕС. Предоставена компетентност. Изключителна и поделена компетентност. Теория за "Implied powers". Принципите на субсидиарност и пропорционалност.
- Тема 19. Процеси на вземане на решения. Обикновена законодателна процедура. Специални законодателни процедури.
- Тема 20. Процедури за изменение на ДЕС и ДФЕС. Обикновена процедура за преразглеждане. Опростена процедура за преразглеждане.
- Тема 21. Засилено сътрудничество.
- Тема 22. Процедури за присъединяване към Европейския съюз и оттегляне от Европейския съюз.
- Тема 23. Бюджет на ЕС.

Тема 24. Понятие и обща характеристика на Правото на ЕС. Съотношение с Международното и с вътрешното право.

Тема 25. “Първично” право - същност, обща характеристика. Други източници на “Първичното” право. Международни договори на ЕС, международни договори на държавите-членки. Неписани източници на правото на ЕС – видове, значение, практиката на Съда на ЕС.

Тема 26. „Производно” право – понятие, обща характеристика, принципи, място в йерархията на Правото на ЕС.

Тема 27. Актове на институциите – видове, особености. Регламент – същност, обща характеристика. Директива – същност, обща характеристика. Решение – същност, обща характеристика.

Тема 28. Характерни особености, действие на правото на ЕС. Непосредствена приложимост, директен (пряк) ефект. Примат на правото на ЕС над вътрешното право на държавите-членки.

Тема 29. Съдебна система на Европейския съюз. Съд на ЕС – състав и организация, компетентност. Общ съд – състав, организация, компетентност и функции. Специализирани съдилища, Съд на публичната служба на ЕС.

Тема 30. Производство по преюдициални заключения. Производство за отмяна на акт на институция на ЕС. Производство за установяване на противоправно бездействие на институция на ЕС. Производство за нарушение на учредителните договори от държава-членка.

МЕТОДИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ

Проверката на усвоеното се осъществява, съгласно изискването на чл.44 ал.2 от Закона за висшето образование, с изпит в писмена форма.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Договори за ЕС; Съдебна практика, Сиби, поредица джобни издания, 2009 г., превод и въведение Станислав Костов;
2. Попова, Ж., Право на Европейския съюз, Сиела, 2009 г.;
3. Договорът от Лисабон. Консолидирани текстове и коментари, Съставители Атанас Семов, Христо Христов, Университетско издателство «Св. Кл. Охридски», 2009 г.
4. Матисен, П.С.Р.Ф., Европейско право, Въведение, осмо преработено и допълнено издание, Сиела, 2007 г.
5. Дьо Понсен, Е., 27 ключа за Договора от Лисабон, ИК «Колибри», 2008 г.;
6. Ван Гервен, В., Европейският съюз, Политическа общност на народи и държави, Издателска къща ЛИК, 2007 г.;
7. 50 най-важни решения на Съда на Европейските общности, с коментари на Жан Булюи и Роже-Мишел Шевалие, превод М. Рабохчийска, Институт по международно право, София, 2002 г.;
8. Булюи, Ж., Дармон, М., Процесуално право на Европейските общности, превод Ат. Семов, Институт по международно право, София, 2002 г.

ИНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. <http://europa.eu> - Официален сайт на Европейския съюз
2. <http://ec.europa.eu> - Сайт на Европейската комисия
3. <http://www.europarl.europa.eu/bg> - Сайт на Европейския парламент
4. <http://www.consilium.europa.eu> – Съвет
5. <http://curia.europa.eu> - Съд на Европейския съюз
6. <http://eur-lex.europa.eu> - Достъп до правото на ЕС

AD 313

ИНСТИТУЦИИ И ВЗЕМАНЕ НА РЕШЕНИЯ В ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

Лектор: Проф. д-р Тодор Тодоров

1. Предистория на идеите за обединяване на Европа до Втората световна война.
2. Теоретически подходи към обединяването на европейските държави
3. Процесите на европейско обединяване след края на Втората световна война. Планът "Маршал" и доктрината "Труман". Съветът на Европа. Други организации - ЕОИС (ОИСР) и др.
4. Идеите на Жан Моне и Планът "Шуман". Създаване на Европейската общност за въглища и стомана.
5. Създаване на Европейската икономическа общност и Евратом. Учредителни договори на Европейските общности - обща характеристика.
6. Разширяване и задълбочаване на европейската интеграция. Единен европейски акт.
7. Договорът от Маастрихт - обща характеристика, структура, съдържание и особености. Необходимост, създаване и правна същност на Европейския съюз.
8. Ревизиите от Амстердам и Ница. Европейският конвент, Конституцията за Европа. Лисабонският договор от 13.12. 2007 г. за изменение и допълнение на ДЕО и ДЕС.
9. Договорът за Европейския съюз и Договорът за функциониране на Европейския съюз. Правосубектност на ЕС. Ценности и цели на ЕС. Демократични принципи на ЕС.
10. Основни права в ЕС. Харта на основните права на ЕС. Европейска конвенция по правата на човека.
11. Европейско гражданство. Понятие, права на гражданите на Европейския съюз.
12. Европейски парламент - състав и конституиране, структура, правомощия.
13. Европейски съвет – състав, правомощия. Председател на Европейския съвет.
14. Съвет на Европейския съюз – състав, функции, начини на вземане на решения, председателство. Върховен представител по въпросите на външните работи и политиката на сигурност. КОРЕПЕР.
15. Европейска комисия - състав и конституиране, правомощия.
16. Сметна палата. Европейска централна банка, Европейска система на централните банки. Европейска инвестиционна банка.
17. Консултативни органи. Правна уредба.
18. Компетентност на ЕС. Предоставена компетентност. Изключителна и поделена компетентност. Теория за "Implied powers". Принципите на субсидиарност и пропорционалност.
19. Вземане на решения. Нормотворчески процес: обикновена законодателна процедура, специални законодателни процедури.
20. Процедури за изменение на ДЕС и ДФЕС. Обикновена процедура за преразглеждане. Опростена процедура за преразглеждане.
21. Засилено сътрудничество.
22. Бюджет на Европейския съюз.

23. Понятие, обща характеристика и източници на правото на Европейския съюз. Съотношение с международното и с вътрешното право. Международни договори на ЕС, международни договори на държавите - членки. Неписани източници на правото на ЕС, практика на Съда на ЕС.

24. "Първично" право – същност, обща характеристика, източници на първичното право.

25. "Производно" право – понятие, обща характеристика, място в йерархията на правото на ЕС. Актове на институциите – видове, особености.

26. Регламент– същност, обща характеристика.

27. Директива– същност, обща характеристика.

28. Решение– същност, обща характеристика.

29. Характерни особености и действие на правото на ЕС. Непосредствена приложимост, директен (пряк) ефект. Предимство на правото на ЕС над вътрешното право на държавите- членки.

30. Съдебна система на ЕС. Съд на Европейския съюз - състав и организация.

31. Общ съд – състав, организация, компетентност и функции. Специализирани съдилища, Съд на публичната служба на ЕС.

32. Производство по преюдициални заключения. Производство за отмяна на акт на институция на ЕС. Производство за установяване на противоправно бездействие на институция на ЕС. Производство за нарушение на учредителните договори от държава-членка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

1. Договори за ЕС; Съдебна практика, Сиби, поредица джобни издания, 2009 г., превод и въведение Станислав Костов;

2. Попова, Ж., Право на Европейския съюз, Сиела, 2009 г.;

3. Договорът от Лисабон. Консолидирани текстове и коментари, Съставители Атанас Семов, Христо Христов, Университетско издателство «Св. Кл. Охридски», 2009 г.

4. Матисен, П.С.Р.Ф., Европейско право, Въведение, осмо преработено и допълнено издание, Сиела, 2007 г.

5. Дьо Понсен, Е., 27 ключа за Договора от Лисабон, ИК «Колибри», 2008 г.;

6.. Ван Гервен, В., Европейският съюз, Политическа общност на народи и държави, Издателска къща ЛИК, 2007 г.;

7. 50 най-важни решения на Съда на Европейските общности, с коментари на Жан Булюи и Роже-Мишел Шевалие, превод М. Рабохчийска, Институт по международно право, София, 2002 г.;

8. Булюи, Ж., Дармон, М., Процесуално право на Европейските общности, превод Ат. Семов, Институт по международно право, София, 2002 г.

ИНТЕРНЕТ РЕСУРСИ

1. <http://europa.eu> - Официален сайт на Европейския съюз

2. <http://ec.europa.eu> - Сайт на Европейската комисия

3. <http://www.europarl.europa.eu/bg> - Сайт на Европейския парламент

4. <http://www.consilium.europa.eu> – Съвет

5. <http://curia.europa.eu> - Съд на Европейския съюз

6. <http://eur-lex.europa.eu> - Достъп до правото на ЕС